Vergilius Maro, Publius; Servius [Comm.]; Donatus, Aelius [Comm.]; Landinus, Christophorus [Comm.]; Domitius <de Calderiis> [Comm.]: Opera: Bucolica et Georgica

Nürnberg: Anton Koberger, 1492 Seite 222

iusticiã dixit deũ penetrantẽ: & disponẽtẽ cũcta deniqꝫ cõcludemus iusticiã quadruplicẽ eẽ. Diuinã. Naturalẽ. Domesticã & Ciuilẽ. Domestica respicit cœlos: spũs & elemẽta. Naturalis continet ꝓportionẽ in rebus naturalib⁹: sine qua illa nõ duraret. Nullũ eñ corpus duraret: nisi calori & frigori humori & sicco q tũ illa singula mœrent: distribueret. Domestica seipsum ac familiã tutat. Ciuilis vniuersam rõnem politicã respicit. Troes. Captat beniuolentiã ꝑ cõmiseratione q locus efficacissimus est. Quis eñ dignior misericordia est: q̃ is qui tã diuturna iactatus tẽpestate a littore ꝓhibeat. Verũ qm̃ eo maxie vrgebant: qa putabant ex cõsuetudine pyrataꝝ venisse ad ambigẽdas ꝑdas i primis hoc erat cõfutandũ. Quo nõ confutato nihil oino quod spare possent relinquebat. Ergo post hoc exordiũ adhibet hãc partẽ cõfutatiõis sine qua vniuersa cã ruat necesse est: queadmodũ & Cice. pro Milone post exodiũ cõfutat: quæ nisi cõfutasset æquis auribus a iudice audiri nõ poterat. Non ea vis animo probat a necessitate.

Est locus: hesperiam graii cognomine dicũt
Terra antiqua potẽs armis: atqꝫ vbere glebæ:
Oenotri coluere viri: nunc fama minores
Italiam dixisse ducis de nomine gentẽ.
Hic cursus fuit.
Cum subito assurgens fluctu. nimbosus orion
In uada cæca tulit. penitusqꝫ procacibus austris
Perqꝫ vndas superante salo: perqꝫ inuia saxa
Dispulit: huc pauci vestris adnauimus oris.
Qđ genus hoc hoĩm: quæ ve tã barbara morẽ
Permittit patria: hospitio prohibemur harenæ
Bella cient: primaqꝫ vetant consistere terra.
Si genus humanũ & mortalia tẽnitis arma.
At sperare deos memores fandi atqꝫ nefandi:

SER. Est locus h. cõpatione orbis toti⁹ Italia loc⁹ ẽ. Hespiæ duæ sunt: Vna hispania: Altera italia. Cũ autẽ simpliciter dicit hesperia italia est: si addit vltima est hispania quæ i occidẽtis fine ẽ. Hora. Qui nũc hesperia sospes ab vltima: Et est dicta hæc ab hespero stella occidẽtali. Italia vero dr hespida ab hespo fratre Athlãtis: q puls⁹ a germano Italiã tenuit eiqꝫ nomẽ pristinæ regiõis imposuit. ait hyginus. Antiq̃ nobilis. Vbere: Vbertate. Laudat fertilitatẽ & potentiã italiæ ne africã petisse videant. Oenotri co. deest quã. Oenotria autẽ vel a vino optimo: qđ in italia nascit dicta ẽ vel vt placet Varroni ab Oenotro rege sabinoꝝ. Fama. subintellige: est. Minores. maiores & miores cũ de genere dicim⁹ singulari carẽt. Italiã. Italus rex Siciliæ vbi regnauit Turnus venit & a suo noie appellauit. Vñ est fines sup vsqꝫ sicca nos. Orion. Oenopius filiis carẽs a Ioue Neptũno et Mercurio: quos hospitio acceperat: peti vt sibi filios cõcederet. Illi vrina intra coriũ bouis sibi imolari iussẽt vt obrutũ terra cõpletis maternis mẽsib⁹ solueret. Inuẽtusqꝫ puer q ab vrina ὀυριών est appellatus: et dorica lingua factũ ẽ: vt ὀυ diphthongon in o verteret. Et q̃uis o naturalit sit lõga: inuenit aliqñ breuis vt hic qa trahit υ. & o breuis remanet. Orion igit venator factus dũ vellet cũ Diana cõcubere eius sagittis sm Hora. sm vero Lucanũ imisso scorpione periit. Verisimilius est a scorpione interemptũ: quo oriẽte occidit. Et qa sua magnitudine plurib⁹ diebus orit ꝓptereaqꝫ etiã apud pitos incerta eius tẽpestas ẽ. dictus ẽ cũ subito assurgẽs: vt excuset nõ ꝓuisa tẽpestas. Frustra aũt quærit cur cõmemoret Orion. cũ a Iunone sit mota tẽpestas. Nã Ilioneus ista nõ nouit quæ poeta ꝑ musam cognouit: & cõstat numine nisi mutata occasiõe nocere nõ posse: qđ Vir. vbiqꝫ obseruat. Cæca. incognita: latẽtia. Procacib⁹. ꝑseuerãtibus: procax petax est. Procare eñ petere: vnde proci. Superãte. s. eleuato & in vndas diuiso. Salo. est. n. salũ sali. Inuia. Aspera & imania. bene & Dido. Quæuis in manib⁹ a. o. Nam nõ suos sed naturã littoris culpat. Quod. g. Rhetorice mores vitupaturus non ad Didonẽ loquit sed ad terciã se confert ꝑsonam. Hospitio. p. a. Vt alibi: Litusqꝫ rogamus. Occupãtis est eñ possessio littoris vnde oñdunt crudeles qui etiã a cõmunib⁹ ꝓhibẽt. Prima. t. id est in littore: vt Tuqꝫ o cui prima. f. f. e. t. Mortalia a. mortalẽ possibilitatẽ. Arma etiã cõsilia significãt. Sperate. abusiue timete. Memores. nam si nõ statim puniũt: sunt tñ memores Horatius raro antecedentẽ scelestũ deseruit pede pœna claudo.

DONA. Est locus. & locoꝝ & hoĩm carthaginis plena deformatio: sed nõ apta. Dicit ergo tendebam⁹ in Italiã fertilẽ terrã: & potentẽ fortib⁹ viris: & bonis. Itaqꝫ nõ venissem⁹ ad solitudines has: & ad feros homines nisi tẽpestate coacti. Ergo nõ est studiũ in nobis violẽtiæ inferẽde. Descriptio aũt naufragii mouet misericordiã. Et cũ oĩa violẽtiæ quæ obiici possent: purgari: retorquet i inuidiã i calũniantes vsus anticategoria. Dicit eñ nõ nos fecim⁹: sed tui inoxios violẽti fuerũt. Pauci. & misericordiã captat: & suspitione violẽtiæ remouet. Quod genus. sub quærelis & accusatiõe tyriorũ suã tenẽt laudẽ: nã q alienos mores grauiter rep̄hendit: ab iis se alienũ demõstrat. Adeo aũt displicent mores vt nomẽ nõ inueniat. Oẽs enim feros imanitate vicerũt tyrii. Quæ ve. h. cuius regionis est tã sæua barbaries quã est tuæ. Nomen ergo quo eos appellaret nõ inuenit: Exẽplũ nõ repit: qđ erat graui⁹. Potuissent eñ defendi similitudine alterius gẽtis. Hospitio harenæ. qđ ergo facerẽt si hũano more tectoꝝ peteremus hospitiũ. Bella c. nõ patiunt sed inferũt. Nec leuiter ꝓhibẽt: sed bellãtiũ more vtunt armis. Prima terra. vel quæ prima naufragos cœpat post naufragiũ: & captat misericordiã. Vel prima. i. littus quæ terra prima est e mari egressus: vt satiet. illud hospito ꝓhibemur harenæ. Cũ aũt de tyriis cõquærit etiã de Didone quæ illos regit. Deinde relicta hac subtilitate: apte Didonẽ taxat cũ dicit: Tẽnitis & spernate. Et nõ temnũt & spernant.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-85/0221
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG